

ПЕТЪР БОБЕВ НА 60 ГОДИНИ

Петър Бобев е оригинален творец с подчертана индивидуалност. Както той самият казва, литературното му творчество е едно късно появило се призвание, непретенциозно, но точно насочено и адресирано с голяма обич към младия читател.

Името на Петър Бобев винаги се свързва с един интересен и доста експлоатиран жанр — приключенския и научнофантастичен. Този вид книги са предназначени обикновено за средна училищна възраст — възрастта на постоянните търсения, на големия интерес към всичко неизвестно и непознато, на стремежа за разкриване на тайните на природата. Тя е безспорно най-търсената и обичана от децата и юношите.

Творческият път на Петър Бобев е твърде необичаен.

Роден е в семейство на интелектуалци — бащата бил професор по история. Затова не ни учудва интересът му към книгите. Десетгодишен остава сирак и особено място в живота му заема чичото настойник. Той бил естественик, учител по биология, ловец, препаратор и по думите на писателя — препаратор-художник, защото в работата си влагал много художествен усет и творчество. Писателят помагал на чичо си и отблизо следял заниманията му.

Това естествено е и причина за големия интерес на Петър Бобев към животинския свят, за учудващите му познания за най-малко забележимите инстинктивни прояви на животните.

Бобев е роден в гр. Горна Оряховица. Наскоро след това родителите му идват в София. Тук писателят живее и до сега.

Като ученик особено се проявява с познанията си по история и естествените науки.

Следва агрономство и работи в Горна Оряховица, Плевен, Пловдив, София.

Изключителният интерес на Петър Бобев към приключенския жанр се дължи до известна степен на многото негови сродници по майчина линия, които напускали семействата си и се впусkali в дълги пътешествия, гонени от авантюристични пориви. Връщайки се смазани от преживените трудности, те разказвали за чудни и непознати светове и често преувеличавали подвизите си.

За Петър Бобев и до днес любимо четиво е научнопопулярната, научнофантастичната и приключенска литература.

Първите творчески прояви на автора са свързани с малките читатели и то не случайно. Той започва да пише за своята мъничка дъщеря. Тя е неговият единствен слушател и читател. И може би само до там би стигнало творчеството му, ако работите му не бяха попаднали в ръцете на най-големите творци и познавачи на детската литература — Ран Босилек и Ангел Каралийчев. Те определят приказките и разказите на Петър Бобев като интересно полезно и увлекателно четиво за децата, непрекъснато го поощряват. Така произведенията му се появяват в детските списания и вестници, а през 1955 година излиза и първата му книга — приказки за растенията — „Деца на слънцето”, под редакцията на Ангел Каралийчев.

Следващите книги „Все по-високо” и „Гърбавата ела” са също под негова редакция. „Заешка пакост” е другата книга на Бобев за малките.

И четирите книги, представляват приказки и разкази за растения и животни, за природата въобще. Авторът е свързан здраво със земята, с животните и неговите герои не са фантастично измислени и нагласени, те са дълбоко реалистични и познати. Явно е желанието на писателя за създаване и засилване познавателните интереси на децата. За това често някои от разказите му звучат прекалено дидактично и популярно. В тях младият читател най-точно се запознава с растенията — как се раждат и живеят, кои са техните врагове. Авторът не забравя и нравствените добродетели — трудолюбието,

скромността, честността, другарската взаимопомощ. Всичко това поднася на децата леко, непосредствено, често в занимателни сюжети.

Почти едновременно с приказките и разказите за малките започва и творческото реализиране на най-голямата страст на автора — приключенската и научнофантастична литература. Създаването на всяко произведение се предхожда от една продължителна предварителна работа.

„Когато пиша, чувствавам се на възрастта на тия, които ще четат произведението” — казва писателят. И всички книги потвърждават това. Те са написани на един дъх, без спиране, с много жар и обич.

Грешка би било да делим произведенията на Петър Бобев от тоя жанр на тематични групи във връзка със сюжета. Всички те имат в основата си приключението, героиката, саможертвата в името на нещо велико; отрицание на античовешките и антихуманните прояви. По дух, настроение и разработка те си приличат.

И все пак има известни отличия в темите, в разработените проблеми и не съвсем формално можем да отделим няколко групи произведения:

— произведения с героико-исторически и приключенски сюжет — „Калиакра” и „Куцият дявол”;

— произведения с приключенско-фантастичен сюжет на историческа основа — „Вълчата царица”, „Горан, мечи побратим”, „Галатея”;

— научнофантастични книги — „Гущерът на ледовете”, „Опалите на Нефертити”, „Жрицата на змията”, „Драконът на Луалаба”;

— чисто приключенски произведения на основата на живота в моретата и джунглите — „Симба”, „Теао Немия”, „Заливът на акулите”.

Петър Бобев е автор с подчертан интерес към историята. Явно е неговото желание да използва исторически факти и моменти за конкретна разработка на приключенски мотиви. Той не поставя в центъра на повествованието конкретни исторически събития, макар че тяхната атмосфера се чувства навсякъде. Сюжетните линии, интригите често се преплитат така, че на читателя дори е трудно да следи развоя на действието. Това безспорно се дължи на стремежа на автора да създаде едно интересно четиво за младия читател, да задоволи интереса му към приключенията и динамичните ситуации.

В „Куцият дявол” на много широка социална и политическа основа читателят се запознава с един малко познат период, от нашата история — междуособиците в Североизточна България преди падането ѝ под турско робство.

Социалните противоречия и болярските вражди се очертават дори на фона на постоянните набези на турците.

От една страна, Добротица, Иванко, Йолпан — от друга — Коста Белязания, Батул и цялата богомилска община говорят за ясните позиции на Бобев относно социалното разслоение и причините за гибелта на България.

Образите на Добротица, Иванко, болярката Десислава са последователно издържани в своята всеотдайност към родината и готовност за саможертва.

По-интересни са образите на Коста Белязания и Йолпан. Те са в центъра на почти всички събития. Израстването и на двамата от дребно-егоистични и морално покварени личности в самоотвержени борци за свобода е разкрито художествено убедително, въпреки че някои от мотивите за тяхното прераждане са дребни, съвсем лични.

Цялото, настроение в произведението е героико-романтично, свежо, бодро, оптимистично.

Сюжетът на романа „Калиакра” е взет от почти същата епоха, но след падането под турско робство. Събитията се развиват пак в Североизточна България в крепостта Калиакра, с чието име е свързана девойката Калина, наричана от всички Калиакра.

В основата на романа е мотивът за жестокостите и издевателствата на турците и борбата на българите за свобода. Тук авторът не отразява конкретни исторически истини, той няма такава цел. Заговори, разкрития, морски боеве и тайнствени подземия изпъстрят произведението. От една заплетена ситуация се преминава в друга и без да иска читателят забравя някои от предишните събития. Писателят разкрива образи от

различни социални и обществени среди, от различни народности — турци, българи, генуезци — пирати и на края пратеници на папата. Учудващо е умението му да поставя всички тия герои в подходяща обстановка, да ги движи почти едновременно, да намира за всеки определено място в цялостния развой на романа. Героичните прояви на патриоти като княз Асен, болярката Звездена и други създават героична атмосфера в произведението. Саможертвата на девойката Калина—Калиакра е един естествен завършек на нейния всеотдаен живот. Непреднамерено попаднала в борбата, тя я завършва като истински последователен борец. Всеки българин носи в себе си едно голямо патриотично начало, което се проявява в един върхов момент — това като че ли иска да внуши Петър Бобев чрез своята героиня, с която свързва и името на романа.

Мотивът за робската непримиримост е разработен върху приключенско-романтична основа и в повестта „Вълчата царица” и в романа „Горан, мечи побратим”. В тия книги личи обичаният похват на писателя паралелно с героя-човек да върви и герой-животно и в много случаи той да е централна движеща сила. Въвеждането на такива герои се отдава чудесно на автора поради изключителните му познания в това отношение. Жестоките, античовешки действия на подтисници и поробители още по-добре изпъкват в един постоянен паралел с почти разумните хуманни прояви на вълчицата, мечока, октопода или делфина.

Диалогът е жив, езикът — образен, героите — добре индивидуализирани. Интересно е, че по-голямо внимание е отделено пак на отрицателните герои — Хаджи Омер от „Вълчата царица” и Кара Юсуф от „Горан, мечи побратим”.

Това е характерно и за другите произведения и е ясно, че писателят го прави съвсем преднамерено. И в четирите книги патриотичните тенденции са определящи.

В другата група произведения, като се основава на научни истини и на богатата си творческа фантазия, Петър Бобев създава романите „Опалите на Нефертити”, „Жрицата на змията”, „Драконът на Луалаба” и повестта „Гушерът на ледовете”. Всички те са интересни научнофантастични повествования за много неразгадани тайни в различни области на науката. Богатите интереси и познания на автора му помагат да открие много увлекателни сюжети, които разработва умело. Популярните разкази за паметници от египетска култура в Австралия, за съществуването на розовия каменен град в Амазония, остатък от отдавна изчезналите атлиани, за допотопни чудовищни анаконди, дракони и др. са в основата на всички негови научнофантастични произведения.

Както в цялото си творчество, така и тук авторът поставя редица нравствени проблеми — за алчността на хората от капиталистическия свят, за расовата дискриминация и първичното благородство на различни племена, за безкористната дружба и другарство между хората. Героите са прекалено ясни и диференцирани. Още от самото начало на читателя е известен моралният изход от стълкновението между двете групировки. Положителните герои са много последователни, но и статични. Отрицателните също нямат развитие.

И все пак тия произведения се четат с удоволствие. Това се дължи изключително на силното им въздействие върху въображението.

Последната група произведения имат много общи неща с посочените дотук, но въпреки това те са обособени като чисто приключенски. В тях почти винаги участва и герой-животно.

Показателна за тази група произведения е и повестта „Симба”. Тя е поетичен разказ за силата на доброто, за искрената дружба. И тук саваната и джунглата са одухотворени, тяхното присъствие се чувствава от началото до самия край на книгата. Тя е не само обстановка, фон на действието, тя е герой в произведението. На пръв поглед непретенциозната сюжетна основа — запазване и покровителстване животните на джунглата от браконieri се развива в някои сериозни обобщения и заключения.

Хората, герои в повестта, служат за изразяване на моралните позиции на автора. Това личи от епизодично включените образи на двамата браконieri — Мак и Марсел.

Книгата дава много знания за джунглата и саваната, особено за нейните обитатели.

Като поднася едно увлекателно четиво на младите читатели, Петър Бобев си поставя и много сериозни задачи. Той утвърждава нравствените добродетели и едновременно с това акцентува на социалните противоречия при капитализма, отрича расовата дискриминация. Съвсем определено се обявява против покварата на цивилизования капиталистически свят, против алчността, егоизма.

С особена обич се отнася писателят към местните жители на джунглата. Той им прощава дори жестоката традиция да правят така наречените тсантси, т. е. да балсамираат главите на убити врагове. Всички те носят много мъдрост и нравствено величие. Тяхната мисъл е проста, но точна и изключително логична.

Интересно е отношението на писателя към отрицателните герои. Често те са морално и физически силни личности, последователни в осъществяване на целите си. Носители на много човешки добродетели, от една страна, са достойни противници и, от друга, служат за основа, върху която се открояват достойнствата на положителните герои. Често те предизвикват възторг у читателя, въпреки че някои техни постъпки звучат доста наивно.

Всички посочени произведения на Петър Бобев говорят за разбиране и ангажираност към младите съвременни читатели. На тях трябва да се предоставя на първо място умно, занимателно четиво, което да дава и много знания, и да утвърждава комунистическия морал.

Известно е, че за значението и ролята на едно литературно произведение може да се изхожда и от мястото, което то има сред читателите, от това доколко е станало любимо четиво. За творбите на Петър Бобев ние сме убедени, че имат признание, че съвсем естествено и непринудено изпълняват задачите си. Всяко дете по своему се вълнува и възприема прочетеното:

„Аз съм чела книгата „Вълчата царица“. Харесва ми много, защото от нея повече научавам за положението на българския народ под турско робство и за подвизите на девойката, която отмъщава за насилията на турците.”

„Харесват ми книгите на Петър Бобев, защото обичам книги за живота на делфини, акули, китове и въобще за приключения из океаните.”

„Всички книги ми харесват, защото са написани много хубаво и героите, било положителни или отрицателни, имат нещо свое, което нямат другите.”

„Чел съм „Симба“. Тя ми направи най-силно впечатление. Разказва се за лъвицата Симба. Харесва ми доброто, почти бащинско държание на главния герой към малката лъвица. Много ще се е радвам, ако Петър Бобев продължава да пише за животни.”

Отзиви и пожелания от деца.

Нека всички те достигнат до автора със своята искреност.

[Назад към основната страница](#)